

Mały przewodnik po rębniach i trzebieżach (dla nie-leśników)

Rębnia zupełna I

Szyfr leśniczy - IA, IB i IC

Rębnie zupełne polegają na jednoczesnym wycięciu wszystkich drzew z powierzchni powyżej 0,5 ha, w wyniku czego powstaje zrąb. Najczęściej na tym zrębie sadi się potem młode drzewka.

Rębnie zupełne dzielą się na rębnie IA, IB i IC. Różnią się one powierzchnią zrębu (A - do 6 ha, B - do 4 ha, C - do 2 ha) i maksymalną szerokością zrębu (A - do 80 m, B - do 60 m, C - do 30 m).

Aktualne wymogi certyfikatu FSC nie pozwalają na zręby powyżej 4 ha, czyli takich rębni nie powinno być w RDLP certyfikowanych przez FSC (wszystkie RDLP z wyjątkiem Krosna i Łodzi oraz trzy puszczańskie nadleśnictwa w RDLP Białystok).

W praktyce leśnicy zwykle wytną w pień podłużny pas lasu o odpowiedniej szerokości i powierzchni, zazwyczaj od wschodniej strony wydzielenia. Po 4-5 latach (co wypadnie bądź w tym Planie Urządzenia Lasu, bądź już w następnym) będą chcieli wyciąć kolejny taki pas, itd. do wycięcia całości wydzielenia.

Najczęstsza rębnia w borach (lasach iglastych) i borach mieszanych na niżu Polski.

Według e-przewodnika po rębniach SGGW, rębni zupełnej nie należy stosować m. in. w następujących drzewostanach:

- Znajdujących się wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych (drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych).
- Rosnących bezpośrednio przy ciekach i zbiornikach wodnych (źródła i źródliska, rzeki, jeziora, stałe oczka wodne, bagna, torfowiska, mszary, trzęsawiska).
- Przylegających do miejsc kultu religijnego.
- Znajdujących się w otulinach rezerwatów i parków narodowych oraz w oddziałach bezpośrednio do nich przylegających.

Na brzegu lasu, w szczególności tam gdzie las sąsiaduje bezpośrednio z zabudową mieszkalną leśnicy powinni zostawić graniczny pas lasu zwany ekotonem.

Zwykle „dla przyrody” pozostawiają kępę starych drzew, tzw. biogrupę, rzadziej kilka kęp, zajmujące ok 5% powierzchni wydzielenia.

Dla drzew rosnących na obrzeżach takiego zrębu wzrasta zagrożenie zniszczenia przez wiatr.

Rębnia częściowa II

Szyfr leśniczy – IIA IIB IIC, IID IIAU IIBU IICU IIDU

Leśnicy w miarę równomiernie, w nawrotach co kilka las przerzedzają drzewa. w miarę tego przerzedzania pod spodem powinny się naturalnie obsiać i wyrosnąć młode drzewa. Cały proces wycięcia starego drzewostanu i zastąpienia go w ten sposób przez młode drzewa trwa zwykle rzędu 10-15 lat (ale prawie zawsze dłużej niż jeden PUL). Przy początkowych cięciach mogą też zaorać dno lasu, żeby drzewka się łatwiej obsiewały. Litera U w nazwie rębni oznacza tzw. cięcie uprzątające – wycięcie tych starych drzew ze starego pokolenia, które jeszcze pozostały na powierzchni objętej rębnią. Najczęstsza rębnia w lasach liściastych na niżu Polski, podstawowa rębnia w buczynach.

Rębnia gniazdowa III

Szyfr leśniczy – IIIA, IIIAU, IIIB, IIIBU

Leśnicy wytną w drzewostanie „dziury” zajmujące 30-40%, o powierzchni do 0,5 ha każda. Zwykle zaorają je i ogrodzą, posadzą na nich młode drzewka. Pozostałe drzewa (na przestrzeni pomiędzy „dziurami”) zostaną wycięte jednorazowo po 10-15 latach, albo będą przerzedzane stopniowo, aż do zupełnego usunięcia starych drzew. Litera U przy symbolu rębni oznacza końcowy etap prac gdy wycina się finalnie („uprząta”) wszystkie pozostałe stare drzewa.

Rębnia stopniowa IV

Szyfr leśniczy – IVa, IVb, IVc, IVd

Niestandardowa kombinacja różnych sposobów cięcia, obejmująca – w tym samym wydzieleniu – różne sposoby, np. stopniowe przerzedzanie; wycinanie i stopniowe poszerzanie „dziur w drzewostanie”, stosowane na powierzchniach różnej wielkości – zależnie od tego, jak leśnicy ocenią na gruncie potencjał do obsiania się i wzrostu młodych drzewek. Młode drzewka mogą być albo z naturalnego obsiewu albo z sadzenia. „Rębnia bez zasad”, nie mająca jednego schematu, może w każdym drzewostanie wyglądać inaczej. Podstawowa rębnia w Karpatach, zrobiona dobrze jedna z lepszych rębni dla lasu, w słabym wykonaniu dla lasu szkodliwa. Ta rębnia najczęściej skutkuje zoraniem lasu gęstą siecią dróg zrywkowych, którymi ściągają się drewno. Stare pokolenie drzew wycina się całkowicie na przestrzeni 20-40 lat.

Rębnia przerębowa (ciągła) V

Szyfr leśniczy - V

Bardzo rzadko stosowana rębnia, w zasadzie tylko w jedlinach. Polega ona na prowadzeniu w sposób ciągły przerzedzeń. Proces odnowienia naturalnego. Konieczna jest gęsta sieć dróg zrywkowych, którymi ściąga się drewno z lasu.

Trzebieże

Szyfr leśniczy: TP, TW, TPP, TPN

Przerzedzenie drzewostanu, w języku potocznym przecinki. Intencją trzebieży jest, by mimo wycięcia części drzew, drzewostan dalej rósł (w przeciwieństwie do rębni, gdzie intencją jest wycięcie drzewostanu). Trzebież wczesną wykonuje się w drzewostanach do około 40 lat, a trzebież późną powyżej tego wieku. Mocna trzebież późna w wyglądzie może nie różnić się zasadniczo od początkowych etapów rębni opartych na przerzedzeniu.

Opracowanie

Lasy i Obywatelki

Źródła

E-przewodnik po rębniach SGGW: <http://rebnie.wl.sggw.pl/Klasyfikacja.htm>

Paweł Pawlaczyk, Klub Przyrodników

Zasady Hodowli Lasu